

DEBATS

DEBATS DEL CONGRÉS

*La Formació
Professional que
necessitem a Catalunya*

12 de febrer de 2009

www.ugt.cat

La Formació Professional que necessitem a Catalunya

**Jornada celebrada a l'Hospitalet de Llobregat en el marc
dels debats precongressuals organitzats amb motiu del 13è
Congrés de la UGT de Catalunya**

EL FUTUR DE LA FORMACIÓ PROFESSIONAL A CATALUNYA EN UN ENTORN DE CRISI

L'objectiu del document que hem preparat

En aquest document, com podreu comprovar, no ens hem proposat presentar un acurat llistat de dades de quin és l'estat actual de la **FORMACIÓ PROFESSIONAL** a Catalunya. El nostre plantejament parteix del convenciment que en la situació actual de crisi ocupacional encara es posa més de manifest la interrelació que existeix entre les **polítiques d'ocupació**, les **polítiques d'educació** i les **polítiques de formació i qualificació professional**.

Som conscients que a Catalunya, en els darrers anys, s'ha impulsat la FP. Però, també, que encara **no s'han iniciat totes les mesures i actuacions**, que, si en un escenari de plena ocupació ja eren estratègiques, ara, en un **moment de recessió i de plena incertesa** encara són molt més necessàries per a la consecució del nou model econòmic que necessitem.

En definitiva, el document que teniu a les mans pretén ser un modest punt de partida que conté un recull inicial d'idees per al **debat que necessàriament s'ha de fer en l'àmbit de la FORMACIÓ PROFESSIONAL**. En una part més propositiva, el document es completa amb una bateria de propostes concretes.

Estem convençuts que al llarg d'aquesta jornada serem capaços d'identificar entre tots, amb l'ajuda de les intervencions que es desenvoluparan, quines són les millores que s'han d'introduir en el nostre sistema de FP i de valorar quines són les propostes més adequades per a assolir els reptes que tenim per a **millorar el nostre sistema de formació i qualificació professional**.

La crisi econòmica ha posat en dubte l'aparent fortalesa del model econòmic català

Amb l'esclat de la crisi actual, que no és la primera a què s'ha enfrontat l'economia catalana que depèn excessivament de la fabricació de productes i la prestació de serveis que, en una gran part, no pot absorbir el consum intern, **s'han posat de manifest les debilitats del model productiu i de consum** que ha sostingut fins ara el nostre model de creixement.

En aquesta crisi, que, segons molts analistes, té el seu principal origen en la mala praxi emprada a l'economia especulativa, igual que succeí amb la crisi que acompanyà l'esclat de la bombolla especulativa de les companyies tecnològiques punt.com, s'ha fet realitat, una vegada més, que les **pràctiques incorrectes seguides a milers de quilòmetres** d'aquí també tenen una incidència immediata i directa en el nostre entorn.

L'especialització productiva de Catalunya no és suficient per a superar els efectes de la crisi

Tradicionalment, la manca de recursos naturals de matèries primeres i de fonts energètiques ha condicionat l'**especialització de l'economia catalana** en sectors que, amb una elevada inversió financera aliena, captada en els circuits del crèdit, i amb uns baixos costos laborals, basats en la utilització intensiva de la mà d'obra, han estat competitius i han produït beneficis empresarials.

No obstant això, en el darrer cicle econòmic, aquestes especialitzacions productives, cada vegada més han hagut de **competir amb els països** que oferien més facilitats fiscals, millors infraestructures i una mà d'obra més barata per a fer les mateixes feines.

Malauradament, l'increment ininterromput de les xifres de l'atur i del descens de la contractació han fet evident que el model de creixement català, basat, en un grau elevat, en sectors que aporten baix valor afegit, com han estat els de la construcció residencial i de l'automòbil, és un **model molt sensible** a les fluctuacions del sistema financer i de la capacitat de consum extern i intern.

A Catalunya, a diferència dels nostres competidors europeus, estem patint amb més força les primeres conseqüències de la crisi. S'ha demostrat, una vegada més, que el mercat interior català i l'espanyol, a causa del limitat poder de compra que es deriva dels **baixos salaris d'una gran part de la població treballadora**, no tenen capacitat per a consumir els excedents de la producció i els béns que els consumidors estrangers deixen d'adquirir.

Les taxes de l'atur es disparen a Catalunya més que a altres països europeus

Amb una taxa d'atur a Catalunya, que al final de 2008 es va situar en el 11,8 % (el 26,5% en la franja dels menors de 25 anys), es consolida un **increment important de l'atur en els sectors dels serveis, de la indústria i de la construcció**. L'atur en els sectors de la

indústria i la construcció, com s'està posant de manifest en l'increment dels expedients de regulació d'ocupació, s'estén com una taca d'oli a les empreses que componen la seva cadena de proveïdors de materials i components.

En aquest nou escenari, les persones treballadores amb baixa formació i qualificació, les persones joves, les dones i les persones immigrants, són els col·lectius que majoritàriament estan **incrementant les llistes del registre d'atur** i, que, previsiblement, si no es prenen mesures preventives, són candidats a convertir-se en aturats de llarga durada i a entrar a formar part dels grups de pobresa que s'han d'atendre des dels serveis socials.

La crisi com a motor de canvi de model econòmic

Avui per avui, no disposem de prou elements per a poder valorar l'abast final de la crisi i el punt d'inflexió temporal que marcarà l'inici de la sortida. L'única recepta que es pot adoptar, en un escenari d'incertesa, és que només es podrà superar assolint un **model de creixement basat en la gestió del coneixement** i en la producció de béns i la prestació de serveis amb alt valor afegit.

On sembla que hi ha un cert consens és en la consideració que s'han d'adoptar un **conjunt de mesures** que, per la seva versatilitat i la seva capacitat de crear sinèrgies, puguin tenir un ampli ventall d'aplicacions a la pràctica i constitueixin un motor per a la reactivació de l'economia.

La crisi com a motor de canvi del nostre sistema de formació i qualificació professional

La UGT de Catalunya és plenament conscient que una **peça clau del futur del nostre país** ha de ser la millora del sistema de la formació i la qualificació professional del conjunt dels treballadors i treballadores.

L'impuls i la promoció de **la FP a curt termini ha d'esdevenir un recurs estratègic** per evitar que el sistema educatiu continuï abocant a les llistes de l'atur joves sense un nivell mínim de formació i/o qualificació professional. Les dades d'inserció laboral dels joves ens segueixen indicant que els que poden acreditar una titulació de FP veuen ampliades les seves **possibilitats ocupacionals** amb un ventall més ampli de sortides professionals.

La FP, des d'una perspectiva de **potenciar la formació permanent al llarg de la vida**, ha d'esdevenir el millor instrument per assegurar la competència i la qualificació professional de les persones treballadores actives i, a la vegada, ens ha de permetre afrontar futures situacions de crisi des d'una posició menys vulnerable pel que fa a la formació i la qualificació dels nostres recursos humans.

Crear noves oportunitats per al futur de l'economia catalana

Per a la UGT de Catalunya, en el marc del **compliment de la renovació de l'Acord estratègic**, com a mesures complementàries de les polítiques de formació, es necessita impulsar un conjunt d'actuacions que, en forma d'instruments de política industrial, conformin un **pla de rescat de la indústria catalana**.

Aquestes actuacions s'han de complementar amb una important **inversió en infraestructures**, que facilitin la mobilitat; amb el **desenvolupament de les energies renovables**, que abarateixin la nostra factura energètica; i amb una **inversió en serveis i equipaments a les persones**, que en l'àmbit de l'economia social permetin el desenvolupament de la Llei de dependència.

El conjunt de mesures, que es basen en **posar el coneixement i la tecnologia al servei de les necessitats de les persones i del país**, han de facilitar, en primer lloc, un **pla de xoc contra l'atur**, que faciliti el manteniment dels llocs de treball, i en segon lloc, consolidar les bases que permetin reposicionar Catalunya com a país competitiu en un entorn global.

El paper de la Formació Professional en la preparació d'un nou model econòmic

En un nou model productiu i de creixement basat en el coneixement es necessita completar la reforma iniciada en els diferents àmbits de la FP per adequar-la a les **noves necessitats de les persones, de les empreses i dels territoris**. La situació actual ens ha d'obligar a posar en marxa les mesures que facilitin avançar cap a la consecució dels objectius que, planificats amb la hipòtesi d'un escenari de manteniment del creixement econòmic, no s'havien previst d'assolir fins a final 2010.

Estem plenament convençuts que el conjunt de la Formació Professional, mitjançant la **formació inicial i permanent dels treballadors i les treballadores**, pot ser un agent actiu

de canvi en la millora dels processos de transferència de coneixement a les empreses del nostre teixit empresarial.

Considerem que la planificació del conjunt de les ofertes que la FP -que s'ha de fer amb **criteris d'estabilitat**, però també de **flexibilitat i adaptabilitat**- ha de facilitar la ràpida adequació del nostre sistema de formació i qualificació professional als nous requisits que es deriven de la transferència tecnològica i que siguin d'utilitat tant per a la formació dels recursos humans com per a la innovació dels processos productius del nostre teixit empresarial.

Els aprenentatges que podem extreure de la crisi

En molts països del nostre entorn trobem la paradoxa que la **piràmide ocupacional**, pel que fa als nivells de formació i qualificació, està invertida respecte a la nostra. Els nostres competidors, tot i estar formant més persones graduades en FP que titulats universitaris, estan generant **més coneixement i tecnologia** i poden **desenvolupar les patents** que després utilitzen en el nostre país a les empreses de fabricació de components i de muntatge de productes finals.

Aquesta crisi ens ha ensenyat que, en una economia competitiva i en un entorn globalitzat, **l'oportunitat que es perd ja no es recupera o costa molt de recuperar-la més tard**. Ja ha passat el moment de tornar a elaborar estudis de diagnòstic sobre què ha passat, ara cal prendre decisions i aplicar-les sense més dilació. Hem de ser conscients que **no ens podem permetre el luxe de tornar a deixar passar el tren de la Formació Professional** i tornar a perdre el temps a discutir què calia fer i què no es va fer.

La UGT insta el conjunt de la societat catalana, i molt especialment les diferents administracions públiques que tenen la competència política i tècnica, a preparar i consensuar **un acord de país per a la millora de la FP**, que, al marge de les conjuntures polítiques i econòmiques, tingui la suficient ambició i la consistència per ser un instrument útil en un període dilatat de vigència.

El disseny de les línies estratègiques per a millorar la formació i l'ocupació a Catalunya

En el període anterior a l'esclat de la crisi econòmica actual **ens vàrem dotar a Catalunya de dos instruments** que havien d'orientar les actuacions en l'àmbit de la FP:

- El primer instrument és el **II Pla general de formació professional de Catalunya**.
- El segon instrument és **l'Acord estratègic i la seva revisió i impuls**.

Aquests dos instruments, dissenyats en uns moments que **encara no es feia evident la gravetat de la recessió econòmica**, contenen les polítiques que es considerava que podien ser més eficaces per al manteniment del model productiu català basat, en gran part, en els sectors productius majoritaris a Catalunya, fonamentalment la construcció, la indústria, el turisme i els serveis.

Ara, tenim el repte de fer compatible l'assoliment a llarg termini dels objectius que es plantejaven al II Pla i a la revisió de l'Acord amb els **efectes traumàtics de la crisi econòmica** que, com fitxes de dominó que cauen l'una amb l'impuls de l'altra, s'han manifestat immediatament a la producció, a l'ocupació i al consum.

Considerem que el conjunt d'objectius i els recursos contemplats tant al II Pla com a l'Acord estratègic -molts encara no s'han assolit ni executat- seran útils només si som capaços de **modular-ne i adaptar-ne la posada en pràctica** amb els nous reptes que exigeixen les necessitats reals de les persones i del mercat de treball.

El conjunt format per les **polítiques de FORMACIÓ PROFESSIONAL**, basades en completar la reforma de la FP, les **polítiques d'OCUPACIÓ**, basades en la millora del servei públic d'ocupació i dirigides a afrontar l'increment de l'atur, i una **política INDUSTRIAL**, que inclogui un pla de rescat de la indústria, han de contribuir a la millora de la nostra economia i a la recuperació de l'ocupació.

Els elements que han contribuït a causar les mancances que es detecten en la formació i la qualificació de la població activa

En diferents estudis s'ha palesat la incidència de factors que, tenint un origen inicial en l'educació, es traslladen ràpidament a l'àmbit de la formació i la qualificació i acaben tenint conseqüències directes en l'àmbit de l'ocupació.

Entre els factors que s'han **identificat reiteradament**, destaquem els següents:

- L'especialització excessiva del nostre sistema productiu en sectors de baix valor afegit i d'utilització intensiva de **mà d'obra sense qualificar o amb baixa qualificació**.
- La distribució, excessivament polaritzada, de la formació i la qualificació que pot acreditar la població activa: amb una **presència excessiva de titulats en estudis superiors**, fonamentalment universitaris, i una **presència també excessiva de persones treballadores sense una formació professional inicial**.
- L'atractiu que per a un grup important de persones joves, en edat de formar-se, ha suposat, en períodes de plena ocupació, la facilitat d'incorporar-se ràpidament al mercat de treball, encara que sigui en **treballs de baixa qualificació i sense expectatives de millora professional**.
- La **baixa percepció de la necessitat de continuar formant-se** per a conservar o millorar el lloc de treball o per poder progressar en la carrera professional.
- El **retard a iniciar l'acreditació de les competències professionals** adquirides a través de l'experiència laboral. Els treballadors que no participen en els processos de l'acreditació no poden beneficiar-se del valor afegit de poder rebre orientació per completar la formació que els falta o per iniciar un itinerari formatiu.
- El mercat de treball ha utilitzat titulats superiors per cobrir llocs que requereixen una formació inicial i/o una qualificació inferior. La conseqüència directa ha estat l'increment de **la sobrequalificació i la subocupació**.
- El **retard en la presa conjunta de decisions**, per part de les autoritats laboral i educativa, ha tingut com a conseqüència l'ajornament de l'inici del procés d'integració de la FP.
- La **manca d'un òrgan interdepartamental de gestió de les polítiques de FP** ha comportat que, d'una banda, no s'hagin optimitzat els recursos, i de l'altra, s'hagin retardat les respostes adequades a les necessitats de l'ocupabilitat de la població activa i a les necessitats de les empreses.

- La planificació de la FP no ha seguit el ritme de l'evolució frenètica del mercat de treball i, com a conseqüència, s'ha produït una **manca d'adequació entre les ofertes formatives i les demandes del mercat laboral**.
- Fins fa poc, **la formació contínua i la formació ocupacional s'han desenvolupat de forma aïllada**. Encara no s'estan obtenint resultats eficaços del nou sistema de formació per l'ocupació.
- **La formació professional i la universitat han estat molt distanciades**. En la planificació de l'oferta de la formació professional de grau superior i de l'oferta universitària, tot i que ambdues formen part dels ensenyaments superiors, no s'han aprofitat les sinèrgies que es podien crear entre les dues ofertes.

La resposta a les necessitats de formació i qualificació a Catalunya: un repte que no pot esperar més

A Catalunya s'ha consolidat una problemàtica, superior a d'altres comunitats autònomes, de **falta de mà d'obra qualificada** en sectors que requereixen una qualificació tècnica de nivell mitjà i superior.

En l'actual context d'increment de l'atur, les empreses continuen manifestant públicament que no troben professionals per cobrir determinants llocs de treball.

Paradoxalment, tot i que sabem que el mercat de treball continua demanant **perfils professionals de mitjana i alta qualificació**, l'Observatori del Mercat de Treball encara no està en condicions de facilitar dades pròpies i/o integrar les dades dels estudis parcials que elaboren institucions i organitzacions.

Sabem que tenim un problema de formació i qualificació, però, inexplicablement, **s'ha anat ajornant la presa de decisions** per a reconduir la situació. Fins ara, que la crisi està tenint greus repercussions en l'ocupació, no s'ha començat a visualitzar la necessitat de prendre decisions i actuar amb caràcter d'urgència.

S'ha fet palès que, en temps de bonança, no es van prendre, ni en temps ni en forma, les **decisiones polítiques** que ens haurien permès afrontar la realitat actual des d'un **punt de partida més favorable** i unes **condicions més adequades**.

De les diferents propostes de l'àmbit de la formació que, de forma reiterada, estan presentant les administracions competents, com són els fulls de ruta i d'altres mesures extraordinàries, ens preocupa que no arribin al conjunt de la població activa i que els **temps d'execució siguin massa llargs** per a què puguin tenir una incidència real a curt i mitjà termini.

LA FORMACIÓ PROFESSIONAL QUE NECESSITEM: els instruments indispensables

La UGT de Catalunya considera que ja ha passat el temps d'encarregar estudis i diagnòstics sobre què havia de ser i no ha estat la FP. Entenem que ara ja som a la fase que **no es pot ajornar més la presa de les decisions polítiques**.

Entenem que, per la transcendència que pot arribar a tenir en la creació d'ocupació, és convenient prioritzar l'oferta de les especialitats de FORMACIÓ PROFESSIONAL que estiguin més relacionades amb un **pla de rescat industrial**, un **programa d'impuls de l'eficiència energètica** i un **programa d'atenció a les persones**.

Entre les primeres especialitats que considerem que **ha d'impulsar la formació** hi ha d'haver les relacionades amb els sectors de la indústria i la logística, les especialitats del sector sociosanitari, vinculades a la dependència, i del sector de l'educació infantil, i les especialitats dels sectors del medi ambient i les energies renovables. Aquestes especialitats s'hauran de **completar amb les especialitats** que es constati que continuïn formant part del catàleg d'ocupacions de difícil cobertura i amb les especialitats relacionades amb els nous jaciments d'ocupació.

El Sistema Integrat de Qualificacions i Formació Professional de Catalunya

La UGT de Catalunya considera que ja no es pot ajornar més la creació del projectat, i encara no formalitzat normativament, **Sistema Integrat de Qualificacions i Formació Professional de Catalunya**.

El Sistema integrat ha d'estar format per:

- El **catàleg de qualificacions** professionals.
- El **catàleg modular** de formació professional.
- El **reconeixement** entre les ofertes de formació professional.
- El **reconeixement i la certificació de les competències** adquirides des de l'experiència laboral i la formació no formal.

- El **sistema d'informació i orientació** professional.

El conjunt de **recursos del Sistema integrat**, complementats amb les dades que aporti l'**Observatori del Mercat de Treball**, han de constituir una eina potent que faciliti:

- La **coordinació** de les ofertes formatives de la formació professional inicial i de la formació per l'ocupació i de l'**acreditació** de la competència professional.
- L'**encaix** entre la demanda de mà d'obra qualificada i la formació i qualificació de la població activa.
- **Informar i orientar** el conjunt de la població catalana de quins itineraris professionals es poden seguir i de quines ofertes de formació i qualificació existeixen.
- **Avançar-se** a les necessitats formatives de les persones, de les empreses i del teixit productiu.

La Xarxa FP.CAT

En l'execució del conjunt de propostes per a la millora de la FORMACIÓ PROFESSIONAL, que hem presentat des de la UGT de Catalunya, hi tenen un paper fonamental els **futurs centres, especialitzats sectorialment i territorialment**, que han de constituir la Xarxa FP.CAT.

Entenem que aquests centres han de ser capaços de crear, en el seu entorn territorial, **sinèrgies amb la resta de centres del territori** que imparteixen ofertes de formació i/o qualificació o serveis relacionats amb la informació i orientació professional.

Cada centre de la Xarxa FP.CAT, actuant com el **nucli d'un campus que s'estén físicament en un àmbit territorial**, ha d'esdevenir un motor proactiu de la innovació permanent i un referent de qualitat en l'execució dels serveis que han de constituir el nou model català de Formació Professional.

La UGT de Catalunya considera encertada una política que potenciï l'**impuls de centres capdavaners de FP amb una especialització sectorial o plurisectorial**. Les experiències desenvolupades en altres països ens indiquen que s'estableixen unes sinèrgies entre territori i formació: d'una banda, **la demanda territorial potencia l'especialització formativa** en algunes branques formatives, i, d'altra, **la presència de professionals ben formats reforça el potencial econòmic del territori**.

El compromís de la UGT de Catalunya amb l'impuls de la Xarxa FP.CAT

La Xarxa FP.CAT, mitjançant la preparació i la implementació de les experiències formatives, la renovació dels continguts formatius i de la manera com s'imparteixen, el disseny d'un model d'informació i orientació professional i l'acreditació de les competències assolides des de l'experiència laboral, ha d'**esdevenir un referent d'excel·lència** que ha de poder estendre's a la resta de centres que imparteixen les ofertes formatives a Catalunya.

La UGT de Catalunya dóna la confiança a la voluntat manifestada pel Govern que impulsarà la Xarxa FP.CAT. El **compromís públic** que hem contret, com a signants de l'Acord estratègic, ens obliga a ser molt exigents en les fórmules que el Govern, a través dels departaments de Treball i Educació, adopti i posi en marxa per a **impulsar la creació i el desenvolupament d'aquesta Xarxa de centres**.

I el mateix compromís, que hem expressat públicament signant l'Acord, fa que exigim que es creï, sense retards ni entrebancs injustificats, els **consells socials** en què han de poder participar activament els **agents econòmics i socials** i els **municipis**.

El nou repte de les polítiques actives d'ocupació

Considerem imprescindible que es doni un **impuls important a les polítiques actives d'ocupació** que permeti adaptar-les als nous reptes i noves demandes a què ens ha abocat la crisi econòmica i ocupacional.

El SOC ha d'oferir un veritable servei públic que desenvolupi de manera eficaç el **procés de mediació laboral**, gestionant ofertes de treball sota els paràmetres de qualitat, eficàcia i quantitat.

Es necessiten **més recursos per millorar i modernitzar la xarxa de les oficines de treball** per tal que el Servei d'Ocupació de Catalunya esdevingui un veritable servei de qualitat per a les persones, per poder reforçar les actuacions que s'hi realitzen i per fomentar l'ocupació i el treball autònom.

És inajornable la posada en marxa d'un servei d'informació i orientació professional àgil, flexible i accessible a totes les persones treballadores durant tot l'any, amb el suport de les entitats cooperadores del SOC.

Considerem que el SOC ha de **fomentar i incentivar ocupacions amb més valor afegit en tots els nivells productius**. Valorem de manera molt negativa la dinàmica de moltes empreses que contracten persones treballadores per sota de la seva qualificació professional. Per tant, s'ha de **dedicar una atenció prioritària** a les especialitats que formen i qualifiquen per a ocupacions que, per l'alt valor afegit que aporten, tenen una capacitat alta de generar ocupació i, que a la vegada, poden tenir una elevada potencialitat emprenedora.

La formació i les estratègies de foment de l'ocupació han de ser una de les peces clau de les polítiques d'ocupació

La UGT de Catalunya **rebutja la fórmula** que les persones treballadores hagin d'optar per finançar-se elles mateixes la seva formació a través de **crèdits bancaris**, tot i que siguin crèdits retornables que tenen l'aval del Govern.

Som partidaris que incrementin les **partides destinades a la formació i a les beques i ajudes** de transport adreçades a aquelles persones que fan itineraris de formació personalitzat i a les persones desocupades durant el període que duri la seva formació.

Considerem que és urgent que el SOC, en aquest moment de creixement de l'atur, es doti dels **recursos humans suficients** per a disposar d'un potent servei d'informació i orientació professional i per a l'ocupació i que, al mateix temps, **incrementi les actuacions** que formen el conjunt de les **polítiques actives d'ocupació**:

- Les accions de formació per persones treballadores en situació d'atur i/o amb feina a través de la **formació per l'ocupació**.
- Els **plans d'ocupació**, desenvolupats mitjançant les escoles taller, les cases d'oficis i els tallers d'ocupació.
- Els **itineraris d'ocupació**, que incloguin l'orientació per l'ocupació i l'autoocupació.

- Els **itineraris integrats per a l'ocupació** i els programes experimentals d'ocupació.
- La **inserció laboral de les persones amb discapacitat**, que inclou les accions de contractació indefinida i el foment de l'ocupació en els centres especials d'ocupació.
- El **foment de l'emprenedoria**, a través de la promoció de l'activitat econòmica i el treball autònom i la promoció de cooperatives.

Els desajustos entre la formació i l'ocupació

La FP ha demostrat, amb escreix, la seva **capacitat per a formar professionals de nivell mitjà i superior**, amb una **elevada capacitat tècnica i humana**, per a incorporar-se als equips de treball de les empreses catalanes i per a iniciar projectes d'emprenedoria i de creació d'empreses.

Però, encara no hem assolit els **nivells de formació i qualificació professional** que poden acreditar molts treballadors i treballadores dels països del nostre entorn cultural i econòmic. Moltes vegades, per **motius de prestigi social**, tant en l'àmbit familiar com en l'àmbit social, s'ha prioritzat la formació que conduïa a una titulació universitària i no s'ha considerat la FP com a una **opció formativa amb futur**.

Els **desajustos del nostre sistema educatiu i formatiu** es traslladen sistemàticament a la piràmide ocupacional. Any rere any, un nombre important de titulats universitaris, després de quatre o cinc anys dedicats als estudis, s'incorporen a llocs de treball que no es corresponen a la seva **especialització i qualificació professional**. EL resultat és que molts treballadors es veuen obligats a desenvolupar la seva carrera professional en llocs de treball per sota de la seva qualificació.

El fenomen de **la sobrequalificació i la subocupació**, que està molt consolidat en el nostre sistema productiu, suposa una **pèrdua de talent i de coneixement** que la nostra societat no es pot permetre continuar malgastant.

El **compromís manifestat pel Govern de la Generalitat en la millora de la FP** ha de constituir el punt d'inflexió que faciliti un canvi, en positiu en el conjunt de la societat

catalana, de la **percepció social** que s'ha tingut durant molts anys de la **FORMACIÓ PROFESSIONAL**.

El compromís permanent de la UGT de Catalunya amb el nou model de Formació Professional

La UGT ha manifestat públicament que en moments de crisi és necessari un augment de la despesa pública per tal d'impulsar l'economia productiva i combatre la xacra de l'atur i prevenir l'exclusió social. Al Pla de xoc contra l'atur que ha presentat la UGT de Catalunya, les **propostes per a la millora de la FORMACIÓ PROFESSIONAL** hi tenen un paper estratègic i central.

La voluntat política expressada des del Govern de la Generalitat, i formalitzada amb la signatura de l'Acord estratègic, s'ha de traduir en el **desenvolupament del marc normatiu** que afavoreixi la creació del nou model de FORMACIÓ PROFESSIONAL de Catalunya.

Estem convençuts que **la millora de la FP només es podrà aconseguir** a través de la posada en pràctica de la decisió política del Govern, de la coordinació eficaç de les polítiques impulsades des dels departaments de Treball i d'Educació i executada amb la col·laboració dels ajuntaments, del conjunt d'actors que participen en la formació i dels agents econòmics i socials.

Una bateria de 30 mesures per a millorar la Formació Professional a Catalunya

Els departaments de Treball i Educació, de forma conjunta, han d'**introduir un conjunt de mesures**, que, complementant les accions impulsades des d'altres departaments del Govern, permetin planificar i executar les actuacions que puguin tenir efectes eficaços a curt, a mitjà i a llarg termini.

Entenem que **no es pot ajornar més portar a terme un conjunt de mesures** que permetin i/o afavoreixin:

1. **La presa de decisions conjuntes en l'àmbit de la FP** entre els departaments de Treball i Educació, que afavoreixin la **integració efectiva de la FP** i la millora de la percepció social que es té de la FP.
2. **L'inici de l'activitat de l'Observatori del Mercat de Treball**, que faciliti dades reals, fiables i actualitzades periòdicament, de la nostra realitat formativa i ocupacional. Necessitem disposar de dades desagregades, a nivell municipal, de la formació i de la distribució sectorial de la població activa tant ocupada com en situació d'atur. Aquestes dades haurien de ser comparables amb les de l'Estat espanyol i les de la Unió Europea.
3. **La millora de l'avaluació de les polítiques actives d'ocupació**, per assegurar l'**eficàcia i eficiència de les actuacions** que s'adrecin a les persones treballadores en atur o ocupades.
4. **La planificació eficaç i eficient del conjunt de les ofertes de la FP**, que tingui en compte les necessitats de les persones, de les empreses i dels territoris i que, al mateix temps, tingui un potencial alt d'inserció laboral.
5. **La integració efectiva de la gestió de la FP**, que permeti, amb una oferta formativa suficient, garantir que el conjunt de la població, amb independència de la situació personal i/o laboral, es formi en les qualificacions que demana el nostre teixit empresarial.
6. **Adaptar les ofertes de FP als canvis tecnològics constants** i als canvis dels processos productius i organitzatius que caracteritzen la societat del coneixement.

7. Programar una part important de l'oferta formativa **vinculada al catàleg de les qualificacions** professionals i que pugui ser certificable.
8. Impulsar actuacions que facilitin **la formació inicial dels joves** i la millora de l'ocupabilitat i la qualificació del conjunt de la població activa.
9. **Superar els apriorismes** que tenen com a conseqüència que es generi la concepció equivocada que hi ha professions exclusivament masculines i professions exclusivament femenines. L'experiència ens diu que les dones han entrat i han demostrat la seva professionalitat en tots els àmbits ocupacionals.
10. Garantir una oferta suficient de places en els **programes de qualificació professional inicial (PQPI)**, per a possibilitar que els joves que no finalitzen l'ESO puguin acreditar una qualificació de nivell 1 i, a més a més, puguin completar la seva formació bàsica.
11. **Informar de l'oferta de PQPI al 100% de l'alumnat que finalitza l'ESO sense obtenir el graduat.** La informació s'ha de facilitar als alumnes i a les famílies dels alumnes menors d'edat.
12. Fomentar mitjançant **una àmplia oferta de beques i ajuts** que els joves optin per accedir als estudis de FP inicial i que disposin dels mitjans econòmics per a finalitzar els seus estudis.
13. **Difondre entre els treballadors i treballadores en situació d'atur l'existència de beques i ajuts** que, en determinades circumstàncies, es poden sol·licitar per a cursar ofertes de formació ocupacional.
14. Difondre entre els treballadors i treballadores ocupats la possibilitat que tenen de **sol·licitar un pla individual de formació (PIF).**
15. Garantir la qualitat de les estades obligatòries de **formació en centres de treball (FCT)** i de pràctiques que s'han de fer en diferents modalitats formatives i de qualificació.

16. Crear i consolidar una **xarxa de centres capdavaners de FP**, que, com a centres innovadors i experimentadors en noves tecnologies i processos productius, esdevinguin centres de referència en els seus sectors d'especialització.
17. Aprofitar les experiències dels centres capdavaners de FP per a **crear xarxes de centres en el territori** en què, configurant un campus amb els diferents recursos existents i els que es creïn en el futur, es pugui fer transferència a la pràctica educativa.
18. Dotar-nos d'uns **recursos d'informació i orientació professional** que, en nivells d'actuació i des d'un enfocament d'orientació per a la formació i qualificació al llarg de la vida, siguin accessibles per al conjunt de la població de Catalunya.
19. Assolir l'objectiu que el conjunt de la població activa pugui accedir, a través d'una xarxa integrada de serveis, a conèixer quins **itineraris formatius i de qualificació** pot seguir per a iniciar i/o completar un itinerari formatiu i/o de qualificació.
20. Difondre i impulsar el **reconeixement de la competència professional** assolida des de l'experiència laboral i la formació no formal.
21. Disposar d'un **protocol de recol·locació i d'ajut** davant el tancament i reestructuració empresarial. L'autoritat laboral ha de situar la formació com un element nuclear de les polítiques actives per abordar la situació de les persones que perden el seu lloc de treball.
22. Incrementar les ofertes de **cicles formatius de FP que es cursen en alternança** entre el centre formatiu i el centre de treball, planificant, per exemple, més cicles formatius, que amb una organització curricular distribuïda en tres cursos en lloc de dos, permeti compaginar la formació teòrica amb l'experiència que s'adquireix en el lloc de treball.
23. Completar el conjunt de mesures de flexibilització que s'han implantat a la FP, **garantir una oferta suficient de places adreçades als treballadors i treballadores en actiu**, que no depengui que quedin places lliures al final del procés ordinari de matrícula, i impulsant una oferta modular flexible que s'adapti a les diferents circumstàncies de l'alumnat.

24. **Incorporar l'aprenentatge d'una llengua estrangera** als cicles formatius que no la tenen, com a ensenyament obligatori, en el seu currículum.
25. **Incorporar mòduls d'aprenentatge d'una llengua estrangera** en les ofertes de la formació ocupacional.
26. **Promoure la mobilitat de les persones estudiants** de les ofertes de FP i de la població treballadora, a través d'accions que fomentin el coneixement d'idiomes i altres formes d'organització del treball i d'aplicació de les noves tecnologies.
27. Facilitar el **reconeixement a nivell europeu**, mitjançant el Sistema Europeu de Crèdits per a l'Educació i la Formació Professionals (ECVET), dels coneixements assolits en l'àmbit dels idiomes i en l'àmbit de les qualificacions professionals.
28. **Fomentar l'esperit emprenedor** entre els i les estudiants de FP i facilitar l'acompanyament i l'assessorament en els períodes inicials de creació i consolidació dels projectes empresarials.
29. Incorporar a les ofertes formatives els coneixements empresarials bàsics que permetin **entendre els processos productius** i conèixer els procediments que s'han de seguir per a crear una empresa.
30. Incrementar les **relacions entre la FP de grau superior i la universitat**, compartint instal·lacions en els parcs científics i desenvolupant projectes conjunts de recerca, de transferència de tecnologia i d'innovació.